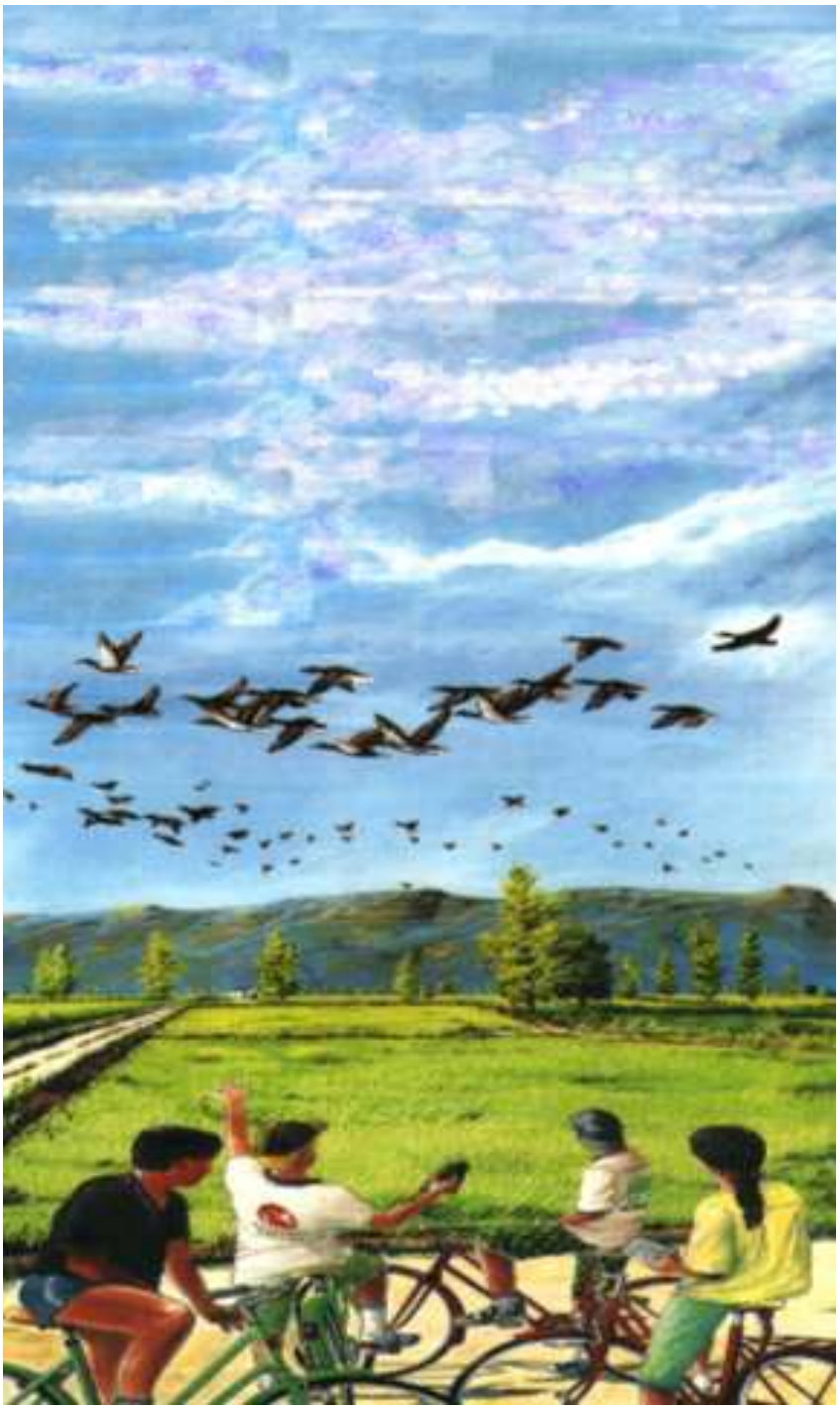
CARDÓ, LA VALL AMAGADA

2n Cicle Educació Primària

Quadern de treball

CAMP D'APRENENTATGE DEL DELTA DE L'EBRE

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Camps d'Aprenentatge

Quadern de treball
Educació Primària, 2n Cicle

© Generalitat de Catalunya
Departament d'ensenyament
Camps d'Aprenentatge

Camp d'Aprenentatge del delta de l'Ebre

Sant Carles de la Ràpita, 2012

CARDÓ, LA VALL AMAGADA

Nom _____ nivell _____

Centre _____ Localitat _____

Activitats que s'han de fer abans de vindre:

Pàgina 6 Prerarar l'itinerari localització de Cardó. ☐

Cercar informació i situar trets geogràfics . ☐

Quan facis aquestes activitats, **marca**-les ☒

Propostes d'activitats posteriors a la sortida:

Fer la fitxa de la pàgina 7 per situar els itineraris que farem per Cardó

Treballar la llegenda de la pàgina 13 a l'aula

Podeu fer un petit herbari, exposició o col·lecció, per a l'escola o l'aula, amb les mostres de vegetació que hagueu recollit el dia de la sortida, degudament identificat amb el nom "local" i el científic. Consulteu llibres o a internet.

Podeu fer una senzilla "línia de temps" amb els diferents protagonistes que han viscut o passat per la vall de Cardó, i que hem treballat a la sortida, situant-los cronològicament. (es pot treballar a la classe de plàstica fent un mural, cercant imatges i informació, o també a la classe d'informàtica emprant eines d'internet per fer "línies de temps, per ex.
http://www.timerime.com/)

A TINDRE EN COMPTE

Material que cal portar:

"Cangur" o anorac.
Calcer de camp.
Cantimplora.
Motxilla d'esquena.
Carpeta, llapis, goma i colors.
Prismàtics (recomanable).
Càmera de fotos (opcional).
Gorra.

Sobre el comportament:

A les sortides caldrà respectar l'entorn natural en que ens mourem, **sense cridar,** i no llançar papers, menjar, etc. Respectar també la faena dels teus companys, participar del treball del teu grup i de tota la classe en general.

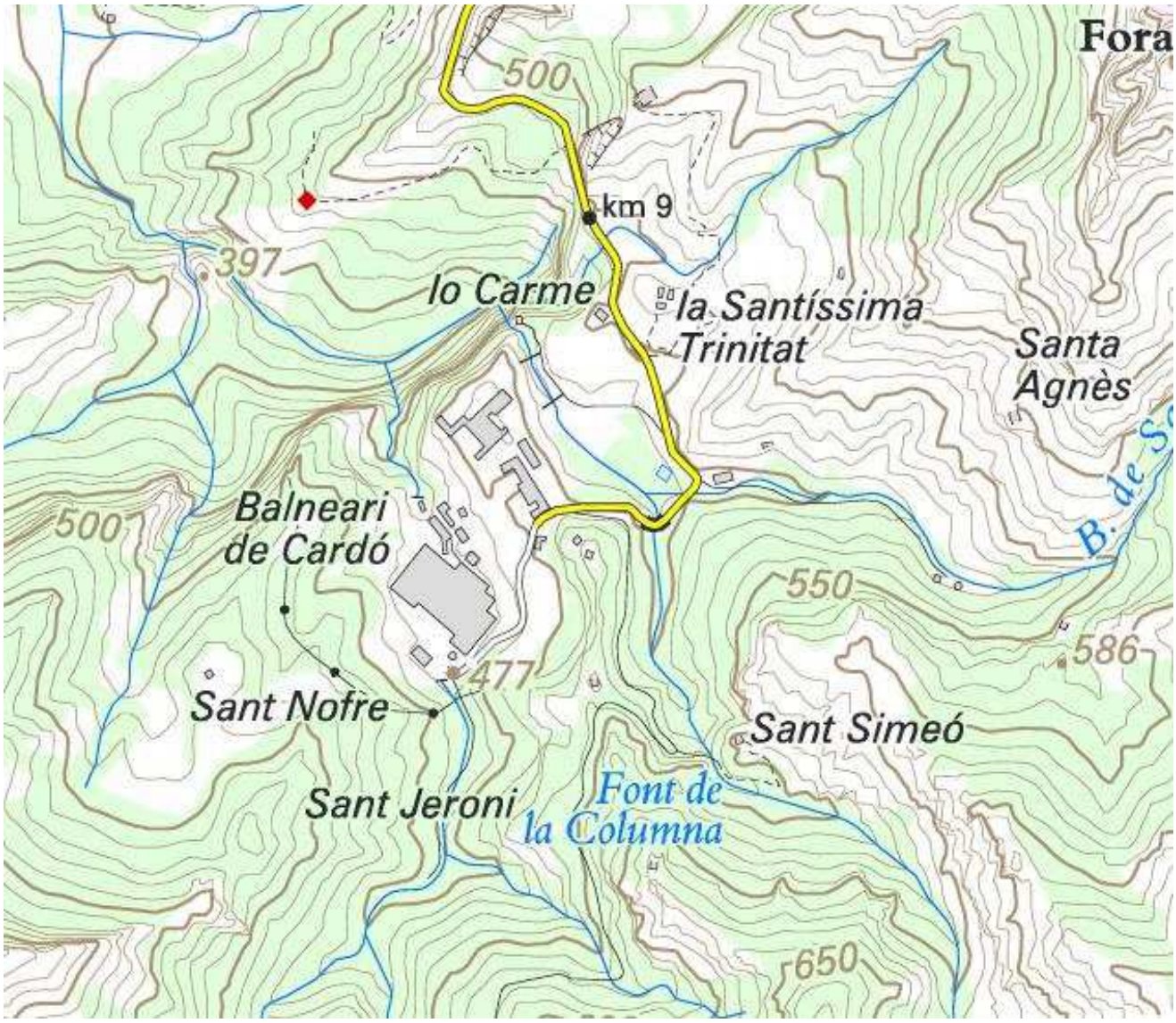
Remarca al mapa l'itinerari que seguireu per arribar des de l'escola a Cardó

Remarca també el camí de Rasquera a Cardó

Activitat posterior:
Marca al mapa els diferents itineraris que hem fet a la sortida.
Assenyala amb diferents colors:
- El pi dels enamorats
- El Balneari
- L'ermita de Sant Elies i Font del Borboll.
- La ruta a l'ermita del Carme.
- La ruta a l'ermita de la Columna (St Simeó).
- La ruta del silenci

Parla la Font de Rasquera

La Serra de Cardó que esteu a punt de visitar és un lloc força desconegut. Com que de sempre ha estat un lloc de difícil accés no es va habitar fins el s. XVII, fa uns 300 anys. Val a dir però, que sempre ha estat una vall molt estimada pels pastors, per les seues bones pastures i ,a que no sabeu qui més visitava la Serra de Cardó? Us donaré una pista, algú que volia amagar-se encabat de robar carruatges pel camí de Fullola. Sabeu a qui em refereixo? I tant que sí!... Als bandolers. Ells eren els que coneixien millor que ningú els senders cap a Cardó. On devien amagar-se?

Reprenem el fil dels frares per dir-vos que van aixecar un monestir i van construir 11 ermites. La primera ermita va ser una cova i quina casualitat que van ficar-les al costat de fonts naturals.

Conten que entre frares i pastors hi havia disputes per les pastures i l'ús de les fonts, tant és així que, de vegades acabava en un incendi provocat pels mateixos pastors. Ah, que costa posar-se d'acord amb el veí!

Els frares van abandonar la Vall en ser perseguits durant les Guerres Carlines del s. XIX i uns anys després el que havia estat monestir es convertí en un Balneari. Dels resos es va passar als banys. De tindre cura de l'esperit es va passar a la cura corporal. Com canvien les coses, tat?

Qui volia visitar el Balneari, de primer, només podia pujar pel camí de Tivenys, a cavall. Us ho imagineu? En obrir-se la nova carretera per Rasquera ja es podia accedir amb carro i amb cotxe, i amb autocar, com nosaltres farem, quin luxe!

La Vall de Cardó sempre ha tingut moltes fonts, que us sembla si ans d'emprendre el camí cap a Cardó fem un traginyol d'aigua de la font de Rasquera?

Diuen alguns que l'aigua duu la memòria d'històries passades i que quan la veuen senten les veus del frare Pablo o de la Carme, una dona d'aquí del poble de Rasquera que hi va treballar al Balneari. Sigue com sigue aquesta Vall de Cardó quarda secrets en el seu interior, secrets que descobriréu més endavant. Però això són figues d'un altre paner.

La Història de la vall de Cardó en fotos

Cadascuna d'aquestes fotos té a veure amb la vall de Cardó. Mira-les bés i posa-li un títol a cadascuna d'elles

<table>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Any 1886
Balneari de Cardó
Pensió Completa
20 rals
(3 cèntims d'euro)</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
</table>

Dibuixem el Balneari de Cardó

Itinerari del Silenci pel bosc de Cardó

 He escoltat:	
 He vist:	
 He olorat:	
 He tocat:	
 He sentit:	

L'aigua, les coves.
Recull de Dites, refranys i Endevinalles

Esbrina les respostes i escriu-les entre els parèntesis.

-L'aigua corrent fa viure la gent
-Xàfec d'estiu, tota l'aigua cap el riu
-Pluja menuda cap gota perduda
- Pel maig cada dia un raig
- A l'abril cada gota val mil
- L'arc de sant Martí fa ploure o fa aclarir
- Cel rogenc, pluja o vent

S'hi entra per un forat
I és on viu el rat-penat
( )

És un lloc molt fosc i gran,
Quan hi entres, no causa espant
( )
Tinc boca i no mossego.
I amb llum et meravello
( )

Estudiants de vell i nou,
sabeu dir-me
què fa quan plou?
( )

Un llençol apedaçat
que l' agulla no ha tocat.
( )

Tinc mare; no tinc pare;
tinc llit i no tinc coixí;
no tinc cames ni rodes
però faig molt camí.
( )

No tinc cap color
ni faig cap olor,
i en temps de calor
jo calmo l' ardor.
( )

Saps alguna dita o endevinalla diferent que parle de l'aigua ?

Activitat posterior a la sortida.
La llegenda s'explicarà durant la sortida

La Llegenda del Gegant i el Pastor de Cardó

Conta la llegenda que fa molt, però que molts anys, hi visqué un gegant en el lloc on ara hi ha el balneari de Cardó. Un bon dia, mentre passejava tranquil•lament prop de la font dels Teixets, es topà amb un pastor que pasturava una porcada. Els porcs, en espantar-se, van travessar el barranc. La qual cosa aprofità el gegant per a apoderar-se'n d'ells.

-Si vulguesses ser el meu criat et tornaria els porcs -Li va dir el gegant al pastor-
-Ara bé abans t'has d'apostar la millor de les teues truges a veure qui dels dos desfà, més ràpid, una pedra entre les mans

Mentre el gegant agafà una pedra fins a pulveritzar-la, el pastoret, que a falta de força era molt ingeniós, agafà un tros de formatge de llet de truja, que duia al sarró, i fent veure que era una pedra, el va desfer amb els dits davant la mirada d'admiració del gegant.

En no donar-se'n per vençut, el gegant va fer una nova proposició:

-T'apostes el millor dels porcs a veure qui llança més lluny una pedra?

-I tant que sí! -Va dir el pastor-, a la vegada que es treia una perdiu que duia amagada i la llançà pel barranc del Diumenge fent creure que era una pedra que agafava del terra. Aquesta volà tant ràpid que desaparegué de la vista del gegant que no aconseguí passar més enllà de la cascada.

Admirat el gegant, s'endugué el pastor a casa seua i li digué:
-Pren aquestes botes de pell i omple-les d'aigua de la font del Borboll

En veure que trigava, el gegant anà a cercar el Pastor i en trobar-lo li digué:
-Què fas encara aquí?

-Estic omplint totes les botes per a endur-me-les d'una sola vegada

Això acabà de convèncer el gegant que el pastor tenia una força hercúlia i carregà ell mateix totes les botes.

Molest per aquesta estranya força , xiuxiuejà entre dents:
-D'aquesta nit no passa que no et mate!

El pastor que tenia bona oïda, en sentir-ho, va pensar un pla.
Arribada la nit, en lloc de ficar-s'hi al llit, el pastor va posar un sac de palla, tot fent veure que era ell, i s'amagà sota el llit.

El gegant, pensant-se que el pastor dormia, li descarregà un bon cop que donà de ple al sac.

-Reina de Déu! Cridà llavors el Pastor des de baix el llit
-Si m'aixeco, et desmanego!

El gegant, que el donava per mort a resultes del cop, va agafar temor i se'n va anar corrents, deixant el pastor dels porquets amo i senyor dels boscos de Cardó.

Subratlla els elements naturals i els èssers vius de la llegenda

-Versió traduïda i adaptada pel CdA del delta de l'Ebre. Contada per Joan de Bruno (Poble de Costumà) a Celso Gomis (1885) i recollida en castellà al llibre: El Valle de Cardó. Beguer Piñol, Manuel. Editorial Algueró y Baiges. Tortosa, 1948.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Camps d'Aprenentatge

Av. Constitució, 67 / 43540 Sant Carles de la Ràpita
Tel/Fax. 977 74 17 10
Correu-E: cda-delta@xtec.cat
http://www.xtec.cat/cda-delta